

Leidraad omgevingsdialoog Roermond

Inleiding

Wil je een aanbouw aan je huis bouwen, een horecazaak starten, of ben je vanuit je werk bezig met een groter plan, zoals de bouw van meerdere woningen? Ga dan het gesprek aan met je omgeving. Een goed plan vraagt namelijk om samenwerking en afstemming met inwoners, ondernemers, overheid en andere organisaties. Dit noemen we in Roermond de omgevingsdialoog. Tijdens het gehele proces, van idee tot plan, gaat de omgevingsdialoog een rol spelen. Dit geldt bij zowel kleine als grote plannen.

Doel omgevingsdialoog

Het doel van de omgevingsdialoog is om iedereen in de directe omgeving op tijd te informeren over (bouw)plannen, en daar het gesprek over aan te gaan. Als je vooraf weet hoe mensen in de buurt over je plannen denken kun je zoveel als mogelijk rekening houden met hun ideeën en wensen. Het doel is niet om het met elkaar eens te worden. Zorgen voor draagvlak in de buurt kan het resultaat zijn van de omgevingsdialoog, maar dat is niet het doel. Er zullen altijd besluiten zijn waar niet iedereen het mee eens is. Het algemeen belang staat voorop. Informeer de gemeente goed over de verschillende meningen zodat er een passend besluit kan worden genomen.

Volgens de Omgevingswet ben jij als initiatiefnemer zelf verantwoordelijk voor het betrekken van je omgeving. De manier waarop je dit doet mag je zelf bepalen. Deze leidraad omgevingsdialoog biedt handvatten voor initiatiefnemers bij de invulling van de omgevingsdialoog in hun plannen. Daarnaast zorgt de leidraad voor een bepaalde kwaliteit van de omgevingsdialoog. De gemeente Roermond werkt bij haar eigen plannen ook met deze leidraad. De leidraad hoort bij de invoering van de Omgevingswet.

NB: overal waar Omgevingsplan staat, gaat het zo lang de Omgevingswet nog niet in werking is om Bestemmingsplannen.

Is de omgevingsdialoog altijd verplicht?

Actieve deelname, ook wel participatie, is in een aantal gevallen verplicht. Dan is het vastgelegd in gemeentelijk beleid. Kom je bij de gemeente met een plan waarbij participatie verplicht is? Dan wijzen wij je hierop. In de gemeente Roermond wordt het betrekken van burens en/of partijen die belang hebben bij je plan altijd aangemoedigd en geadviseerd, ook als dat niet verplicht is. Dit zorgt namelijk altijd voor betere plannen en minder klachten en bezwaar. Als de gemeente moet afwegen of ze meewerkt aan je plan, kan participatie een rol spelen. Goede participatie helpt, maar is geen garantie voor het krijgen van een vergunning.

De leidraad dient niet als afvinklijstje of een vast kader, maar als houvast voor initiatiefnemers bij het vormen van een omgevingsdialoog. Iedere omgevingsdialoog heeft zijn eigen aanpak. In het proces zijn vier stappen te onderscheiden die hieronder toegelicht worden.

Stap 1

Keuze maken in niveau van participatie

De eerste stap is het bepalen van het niveau van participatie. In Roermond kennen we vier participatieniveaus voor de omgevingsdialoog:

Informeren – minimaal plan

De initiatiefnemer brengt belanghebbenden zo snel mogelijk op de hoogte van het initiatief. Dit kan via een brief, een informatieavond, een e-mail en/of sociale media. Bij dit laagste niveau van participatie gaat het over het informeren, over luisteren en reageren. Belanghebbenden hebben verder geen officiële invloed.

Raadplegen – basis plan

De initiatiefnemer gaat op basis van zijn idee in gesprek met belanghebbenden over hun mening en ideeën. Het gaat hierbij vooral om het luisteren naar elkaar. De initiatiefnemer bepaalt zelf of en wat hij/zij doet met de inbreng van belanghebbenden en motiveert deze keuze.

Adviseren – uitvoerig plan

De initiatiefnemer vraagt belanghebbenden om actief mee te denken en gaat hierover het gesprek aan. Belanghebbenden kunnen hun mening geven en voor problemen of bezwaren met een oplossing komen. De initiatiefnemer verwerkt dit bij de verdere uitwerking van zijn plan. Wanneer de initiatiefnemer niets doet met de inbreng dan bespreekt diegene met belanghebbenden waarom niet.

Coproduceren – zeer uitvoerig plan

In dit hoogste niveau van participatie staat de initiatiefnemer open voor een actieve inbreng van belanghebbenden bij de uitwerking van het plan. Ze bepalen samen de agenda en de uitgangspunten. Ze zoeken samen naar oplossingen en maken samen keuzes. De initiatiefnemer gebruikt de gekozen oplossingen bij de verdere uitwerking van het plan.

Als initiatiefnemer bepaal je zelf welk participatieniveau je gaat toepassen. Het gekozen niveau is passend bij het initiatief en is maatwerk. Een hoger niveau in participatie is niet beter. Hoe groter de invloed op de omgeving en/of belanghebbenden is, hoe hoger het gekozen participatieniveau is. Wanneer er sprake is van vergunningsvrije plannen of plannen met alleen een meldingsplicht, dan kun je vrijwel altijd kiezen voor het laagste niveau van participatie 'informeren'.

Stap 2

Plan maken

De tweede stap is het maken van een plan voor de omgevingsdialoog. Dit maak je als initiatiefnemer zo vroeg mogelijk in het proces. In dit plan staat beschreven hoe de stappen van de omgevingsdialoog eruit gaan zien. Onderstaande onderdelen zijn de minimale eisen van het plan:

- *Uitleg voor keuze participatieniveau*

Het is belangrijk om uit te leggen waarom voor een bepaald participatieniveau is gekozen.

- *Benoemen van belanghebbenden*

Belanghebbenden zijn personen of organisaties die iets gaan merken van de jouw idee. De hoeveelheid belanghebbenden is ligt aan het initiatief. Het gaat hier om direct betrokkenen/omwonenden, maar ook om andere bedrijven/personen/organisaties die door het plan een verandering kunnen ervaren of een belangrijke rol in de wijk hebben. Stel jezelf de vraag wie iets van jouw idee gaat merken, wie heb je nodig om het te gaan doen? Denk ook aan geluid tijdens de uitvoering, parkeeroverlast, geurhinder of bijvoorbeeld minder licht(inval) of privacy voor anderen. Ga ook eens na welke professionals, informatiebronnen en ideeën jouw idee zouden kunnen verbeteren?

Voorbeelden van belanghebbende die je zou kunnen betrekken zijn: buurtbewoners, vertegenwoordiging van inwoners (wijkraden), bedrijven, belangenorganisaties, jongeren en kinderen, kennisinstituten, natuurverenigingen, waterschap, brandweer, politie en GGD.

- *Hoe en wanneer worden belanghebbenden betrokken*

Geef aan wat je wilt gaan organiseren om participatie mogelijk te maken. Geef hierbij dan aan op welke manier en wanneer belanghebbenden worden betrokken. Hoe hoger het gekozen participatieniveau hoe eerder belanghebbenden worden betrokken. Geef ook aan op welke manier je met belanghebbenden in gesprek gaat.

- *Hoe wordt de inbreng van belanghebbenden verwerkt (niet van toepassing bij niveau 1)*

Geef aan wat je wilt gaan doen met de ideeën en meningen van belanghebbenden.

- *Manier van verslaglegging (niet van toepassing bij niveau 1)*

Geef aan hoe je een verslag wilt gaan maken van de acties binnen je participatieproces en van de resultaten hiervan.

Stap 3 **Omgevingsdialoog uitvoeren**

De derde stap is het uitvoeren van de omgevingsdialoog. Je bent als initiatiefnemer zelf verantwoordelijk voor de uitvoering van het participatieplan. De gemeente kan extra aanvullingen vragen op het plan als de omgevingsdialoog verplicht is. Tijdens de uitvoering van het participatieplan moet er ruimte zijn om dingen aan te passen, doe dit wel altijd in overleg met belanghebbenden. Bij de uitvoering van het participatieplan is het goed om stil te staan bij een aantal dingen:

- Ga zo vroeg mogelijk een open gesprek aan met belanghebbenden en denk goed na over wie belanghebbenden zijn, daardoor ontstaat meer vertrouwen en de resultaten.
- Zorg dat de belangen helder op tafel komen en vraag door.
- Maak vanaf het begin duidelijk wat wel en niet kan, waar hebben belanghebbenden wel of geen invloed op, wees eerlijk daarin. Het is ook belangrijk om de stappen van het proces, ieders rol daarin en de gespreksmomenten helder te maken.
- Geef ruimte, zodat alle meningen en ideeën worden besproken en dat er goed naar wordt geluisterd. Probeer zo veel als mogelijk rekening te houden met de anderen en gebruik dit om je plan te verbeteren. Wees niet bang voor een stevig gesprek; beter uitspreken en elkaar horen dan lastige kwesties en irritaties die achter blijven.
- Geef duidelijk aan wat er met de ideeën en meningen van de deelnemers gebeurt en hoe deze wordt meegenomen in het uiteindelijke plan. Laat hen zien daarbij zien wat is gedaan met hun inbreng.
- Reserveer geld voor het traject van de omgevingsdialoog (indien van toepassing).
- Reserveer genoeg tijd voor de omgevingsdialoog en de verwerking van de resultaten.
- Participatie vraagt om blijvende terugkoppeling (zie ook transparantie), kijken wat er beter kan, bijsturing en terugkijken. Het is pas een succes als alle deelnemers alle stappen als goed ervaren.
- Let op dat een klein aantal deelnemers niet alles bepaalt. Organiseer bijvoorbeeld werkvormen waarin iedereen kan worden gehoord. Een 1 op 1 gesprek kan overheersing verminderen.
- Geef gelijke kansen aan inwoners om deel te kunnen nemen. Jongeren, mensen die hier vanuit het buitenland zijn komen wonen of mensen met een beperking, zijn vaak lastiger te betrekken. Toch kun je deze groepen bereiken door hen te bezoeken op plekken waar

bepaalde groepen komen, zoals de basisschool, het buurthuis of de sportclub. Verdiep je in de leefwereld van je deelnemers.

Stap 4

Verslag maken

De vierde stap is het maken van een verslag van alle stappen en de resultaten. Het verslag dient minimaal te omvatten:

- Keuze participatieniveau met uitleg;
- Stappen die zijn gezet per fase van de omgevingsdialoog (waar en wanneer heeft de omgevingsdialoog plaatsgevonden);
- Belanghebbenden die zijn betrokken (wie heeft deelgenomen als eigenaar/gebruiker van welk object of namens welke instantie / wie was aanwezig en wie heeft zich afgemeld);
- Een samenvatting van wat je als initiatiefnemer hebt gezegd, wat de deelnemers hebben gezegd en wat er is gedaan met deze inbreng. Als je je plan na dit gesprek wilt aanpassen geef dan duidelijk aan wat er verandert. Als je ervoor kiest om het plan niet aan te passen, beschrijf dan waarom je daarvoor kiest;
- Gemaakte afspraken over het informeren van deelnemers over het vervolg van je plan.

Je moet het verslag naar alle betrokkenen sturen om hen te informeren. Ook voeg je het bij je aanvraag bij de gemeente toe. Samen met de overige gegevens heeft de gemeente dit verslag nodig om te komen tot een besluit.

Hoe weegt de gemeente de omgevingsdialoog?

Het verslag van de omgevingsdialoog is onderdeel van de vergunningsaanvraag en zal worden meegenomen in de complete belangenafweging van je idee.

Wanneer je een omgevingsvergunning aanvraagt, weegt de gemeente ook de participatie mee, rekening houdend met de grootte van je idee. De gemeente kijkt naar wie je betrokken hebt, hoe je hen betrokken hebt en wat je gedaan hebt met de resultaten van het gesprek. De basis hiervan is de leidraad.

De gemeente neemt een beslissing op je aanvraag en kijkt daarbij naast participatie, naar allerlei andere zaken. Goede participatie helpt maar is geen zekerheid voor het krijgen van een vergunning. Maar, zoals al eerder gezegd, door het voeren van een goed gesprek met je omgeving, kun je je plan beter maken en is er meer kans op begrip.

Het participatieproces zorgt er niet voor dat de wettelijke zienswijze- en bezwaar-/beroepsprocedure niet meer gebruikt wordt. Het blijft dus mogelijk dat zienswijze/bezwaar kan worden ingediend tegen een besluit (omgevingsplan of omgevingsvergunning).

Heb je een vraag?

Bij de frontoffice van het cluster vergunning, toezicht en handhaving (VTH) van de gemeente kun je terecht met al je vragen over de omgevingsdialoog en het betrekken van de omgeving.

Neem contact op via e-mail mail@roermond.nl of telefoonnummer 140475.

Uiteindelijk gaat het erom dat je als initiatiefnemer met belanghebbenden en gemeente het gesprek voert en elkaar goed uitlegt waarom bepaalde keuzes gemaakt worden.

